

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ

Освітня програма: всі

Спеціальність: **всі**

Галузь знань: **всі**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 12 від 25.06.2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

© Терешкун О.Ф., 2021

© ПНУ ім. В. Стефаника, 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ФІЛОСОФІЯ ТЕХНІКИ
Освітня програма	всі
Спеціалізація (за наявності)	всі
Спеціальність	всі
Галузь знань	всі
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	довільний
Обсяг дисципліни	90 год./ 3 кредити ECTS
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

Техніка у ХХ–ХХІ століттях стає предметом вивчення найрізноманітніших дисциплін: технічних, природничих, суспільних, гуманітарних. Кількість спеціалізованих **технічних дисциплін** зростає в наш час із вражаючою швидкістю. Це стимулює процес розвитку загальнотехнічних дисциплін. Проте всі вони (спеціальні та загальні) концентрують свою увагу на окремих видах, аспектах, окремих «зрізах» техніки.

Техніка сьогодні не являється предметом дослідження тільки технічних дисциплін (наук). Багато **природничих наук**, у зв'язку з посиленням впливом техніки на природу, вимушені приймати до уваги техніку і навіть робити її предметом спеціального дослідження.

В силу масштабного, глобального проникнення техніки у всі сфери життя сучасного суспільства ряд **суспільних наук** (наприклад, соціологія, психологія) звертаються до спеціального аналізу техніки. Історичний розвиток техніки традиційно вивчається **історією**. Проте, **історико-технічні дослідження** спеціалізовані за окремими галузями і не охоплюють в поле свого аналізу питання про тенденції та перспективи розвитку сучасної техніки в цілому, про відношення *техніка-природа*, *техніка-людина*, *техніка-суспільство*, *техніка-наука*.

Таким чином, **філософія техніки**, по-перше, досліджує **феномен техніки** в цілому, по-друге, досліджує не тільки її іманентний розвиток, а й місце техніки в суспільному розвитку в цілому, по-третьому, приймає до уваги широку історичну перспективу розвитку, функціонування, роль та значення техніки для цивілізаційних процесів.

Знання з філософії техніки необхідні сьогодні у цілому ряді областей. Перш за все, для розвитку самої філософії, яка здійснює рефлексію сучасного суспільства. Філософія техніки необхідна в системі управління народним господарством (наприклад, для здійснення експертиз науково-технічних проєктів, консультування, прогнозування) в

різних галузях науки і техніки.

Сьогодні ми можемо говорити про період становлення української філософії техніки як спеціальної галузі філософських досліджень. Основний поштовх становлення філософії техніки був наданий німецькими вченими різних галузей у другій половині ХХ ст. Цей почин підтримали представники Франції, Італії та ін. країн. Як навчальна дисципліна, «Філософія техніки» в Україні (і не тільки) теж перебуває на стадії становлення і виокремлення з курсу «Філософія науки і техніки» та являє собою авторський курс.

«Філософія техніки» як навчальна дисципліна може бути рекомендована для нормативного чи факультативного викладання на природничих, технічних та соціогуманітарних факультетах.

Навчальна дисципліна «Філософія техніки» пропонується студентам I-IV курсів, що навчаються на бакалавраті. «Філософія техніки» належить до дисциплін вільного вибору студента.

Мета та цілі курсу

Метою курсу є: сформувати загальне уявлення про філософію техніки як нову галузь філософських знань для критичного осмислення сучасних цивілізаційних процесів, перспектив техніко-технологічного поступу та його впливу на природу, людину, суспільство, культуру тощо.

Завданням цього курсу є:

⇒ ознайомити студентів із сучасним станом філософсько-методологічних досліджень техніки, з еволюцією поняття «техніка», а також з ключовими проблемами історії та філософії техніки як специфічною галуззю сучасної філософії та методології науки;

⇒ окреслити коло сучасних загальних проблем філософії техніки і викласти основні концепції філософії техніки;

⇒ дати уяву про специфіку техніки, а також про взаємодію природи і техніки, людини і техніки, суспільства і техніки, науки і техніки, культури і техніки.

Компетентності

на рівні загальнокультурних компетенцій – це здатність:

- ⇒ використовувати основи філософських знань для формування світоглядної позиції;
- ⇒ аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку суспільства для формування громадянської позиції;
- ⇒ використовувати основи філософських знань у різноманітних сферах життєдіяльності;
- ⇒ до комунікації в усній та письмовій формах для вирішення завдань (проблем) міжособистісного та міжкультурного спілкування;
- ⇒ до самоорганізації та самоосвіти.

На рівні загально професійних компетенцій – це оволодіння:

- базовими та спеціальними знаннями та навичками теоретичного і прикладного характеру для професійної діяльності;
- загальнонауковою та філософською термінологією, вміння працювати з науковими текстами та смисловими конструкціями, які містяться у них;
- навичками здійснення ефективної комунікації у фаховому середовищі, грамотно викладати думки;
- генерувати нові ідеї, висувати самостійно гіпотези, креативно мислити;
- здатністю до критичного аналізу, узагальнення та систематизації інформації, до визначення цілей у професійній діяльності та вибору оптимальних шляхів і методів їх досягнення;
- характеризувати та давати оцінку окремим явищам, подіям і процесам,

виявляти їх зв'язок з економічним, політичним, соціальним та культурним контекстом, а також об'єктивними тенденціями та закономірностями системи загалом.

Програмні результати навчання

Викладання навчальної дисципліни «Філософія техніки» спрямовано на формування у студентів наступних *результатів, а саме здатність:*

= вільно оперувати основними філософськими поняттями та категоріями філософії техніки;

= аналізувати актуальні проблеми сучасної цивілізації та моделювати варіанти їх вирішення;

= демонструвати значення філософських вчень для розв'язання актуальних соціокультурних, політичних, особистих проблем, пов'язаних із цивілізаційним розвитком;

= робити огляд та пошук інформації в спеціалізованій філософській та фаховій літературі, використовуючи різноманітні ресурси: книги, журнали, он-лайн ресурси;

= презентувати філософські ідеї про техніку, технологію, техносферу широкому загалу;

= вільно дискутувати на світоглядні теми;

= виявляти логічні помилки в міркуваннях;

= використовувати знання основних етичних вчень та вміння обґрунтовувати на їх основі моральний вимір людських вчинків;

= оцінювати політичну, технічну, технологічну поведінку на предмет відповідності етичним критеріям.

3. Структура курсу

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності. Навчальна дисципліна «Філософія техніки» – складова циклу вибіркових дисциплін підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра.

ОПИС СТРУКТУРИ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст матеріалу філософії техніки конститується такими основними підходами: предметним, історичним, методологічним та гуманітарним.

Предметний підхід передбачає визначення предмету (техніка), його межі, природу, розкриття сутнісних характеристик, структури, елементів, зв'язків, відношень, функцій, а також специфіки.

Історичний підхід – це звернення до генези основних понять і концепцій техніки, технології, тобто історичний підхід передбачає теоретичну реконструкцію історії техніки та технології.

В методологічному підході філософія техніки розглядається як поле діалогу різних концепцій, які протистоять або доповнюють одна одну, як система комунікацій окремих шкіл і авторських позицій. Основні дві вимоги методологічного підходу можна окреслити як аналіз не тільки предметного змісту, але й аналіз структур мислення, відмова від натуралістичного уявлення предметної реальності, яка передбачає розпредметнення предметних і об'єктивних форм мислення. За уявленнями про техніку, технологію лежать певні способи мислення, певні картини світу і певні підходи та дискурси. У зв'язку з цим стоїть завдання проаналізувати дані явища.

Згідно з *гуманітарним підходом*, розглядаються різноманітні концепції, теорії філософії

техніки як окремі варіанти мислення, яке характеризується певними ціннісними настановами їх авторів, культурними традиціями, інтелектуальними ситуаціями в яких ці концепції створювались. Суттєве значення відіграє етична і аксіологічна проблематики, наприклад, обговорення аналізу та оцінки культурного змісту соціально-психологічних наслідків сучасної техніки і технології, проблеми визначення подальшого розвитку техніки та її долі.

Відповідно до цих підходів, структуру змісту «Філософії техніки» можна окреслити як чотири змістових модулі (ЗМ):

ЗМ.1.1. Теоретико-методологічні засади дослідження феномену техніки.

ЗМ.1.2. Історичні трансформації парадигм техніки у філософії.

ЗМ.1.3. Класична, неklasична і постнеklasична парадигми техніки.

ЗМ.1.4. Ціннісні виміри техніки і технології як умова їх антропологізації та гуманізації.

3.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьог о	у тому числі			у с ь о г о	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. <i>Методологія дослідження техніки</i>								
Тема 1. Теоретико-методологічні засади дослідження феномену техніки	16	4	2	10	16	–	–	16
Разом за змістовим модулем 1	16	4	2	10	16	2	–	14
Змістовий модуль 2. <i>Історичні парадигми техніки</i>								
Тема 2. Історичні трансформації парадигм техніки у філософії	18	6	2	10	18	2	2	14
Разом за змістовим модулем 2	18	6	2	10	18	2	2	14
Змістовий модуль 3. <i>Класична, неklasична і постнеklasична парадигми техніки</i>								
Тема 3. Класична парадигма техніки	11	2	-	9	11	–	–	11
Тема 4. Некласична парадигма техніки	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 5. Філософія техніки у контексті постнеklasичної раціональності	11	2	-	9	11	–	–	11
Разом за змістовим модулем 3	36	6	2	28	36	2	2	32
Змістовий модуль 4. <i>Ціннісні виміри техніки і технології як умова їх антропологізації та гуманізації</i>								
Тема 6. Ціннісні виміри техніки і технології	10	2	2	6	10	–	–	10
Тема 7. Філософія науково-технічної культури і перспективи цивілізаційного поступу	10	2	2	6	10	–	–	10

Разом за змістовим модулем 4	20	4	4	12	20	–	–	20
Усього годин:	90	20	10	60	90	6	4	70

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції є універсальною академічною формою навчання студентів. Мета лекції: загальне інформування студентів з ключових питань конкретної теми, періодичний контроль присутності студентів, постановка завдань для самостійного опрацювання матеріалу та індивідуальної роботи.

Змістовий модуль 1. Методологія дослідження техніки.

Тема 1. Теоретико-методологічні засади дослідження феномену техніки. Проблематизація визначення техніки як ключового поняття, що окреслює предмет філософії техніки та виступає важливим елементом наукового пізнання. Концепт техніки. Основні філософські концепти техніки.

Дискурс техніки. Природничонауковий, технократичний, соціокультурний і гуманітарно-науковий дискурси. Потенціал гуманізму в гуманітарно-науковому дискурсі техніки.

Змістовий модуль 2. Історичні парадигми техніки.

Тема 2. Історичні трансформації парадигм техніки у філософії.

Архаїчна парадигма техніки. Парадигма техніки Стародавнього Сходу. Антична парадигма техніки. Середньовічна парадигма техніки. Парадигма техніки доби Відродження.

Змістовий модуль 3. Класична, некласична і постнекласична парадигми техніки.

Тема 3. Класична парадигма техніки. Осмислення парадигми техніки у рамках класичної методології науки. Наукова картина світу в контексті класичної наукової раціональності. Філософські концепції техніки в контексті класичної парадигми: концепції техніки К. Маркса і Ф. Дессауера.

Тема 4. Некласична парадигма техніки. Становлення некласичної парадигми техніки. Особливості некласичної методології науки. Антропологічний поворот у науці. Органіцизм як некласична парадигма техніки. Філософські концепції техніки у контексті некласичної методології науки. Філософія техніки Е. Каппа. Філософська концепція техніки П. Флоренського. Філософія техніки П. Енгельмеєра. Філософія техніки О. Шпенглера. Філософія техніки Х. Ортеги.

Тема 5. Філософія техніки у контексті постнекласичної раціональності. Сучасні тенденції розвитку та функціонування постнекласичної раціональності. Наукова раціональність. Технічна раціональність. Технологічна раціональність. Соціальна раціональність. Економічна раціональність. Техногенна раціональність.

Техніка в сучасній науковій картині світу. Антропологічний аспект еволюції техносфери.

Змістовий модуль 4. Ціннісні виміри техніки і технології як умова їх антропологізації та гуманізації.

Тема 6. Ціннісні виміри техніки і технології. Аксиологічні аспекти сучасних технологій. Технологічний імператив і гуманітарна криза у постіндустріальному суспільстві. Морально-етичні аспекти сучасних біотехнологій. Морально-етичні наслідки інструменталізації людини. Сучасні біотехнології та проблема ідентичності індивіда. Етика відповідальності у технологічну добу.

Тема 7. Філософія науково-технічної культури і перспективи цивілізаційного поступу. Техніка у концепціях філософії індустріальної культури. Біокультурологічна концепція О. Шпенглера. Концепція індустріальної культури у філософії техніки Б. Вишеславцева. Філософія техніки Франкфуртської школи (М. Горкгаймер, М. Гайдеггер, Г. Маркузе, Ю. Габермас). Гуманістична філософія техніки Е. Фромма.

Чинники становлення техногенної цивілізації. Ліберальна стратегія розвитку науки і техніки. Ринкова економіка як техносціальний проект ліберальної стратегії.

Методи, які використовуються для викладу (висвітлення) матеріалу – проблемний, діалогічний з широким використанням рефлексії, метод історичної реконструкції, компаративний, структурно-функціональний, діалектичний і синергетичний методи, методи аналізу і синтезу, моделювання та ін.

Відповідно до цих підходів, структуру змісту «Філософії техніки» можна окреслити як чотири змістових модулі (ЗМ):

ЗМ.1.1. Теоретико-методологічні засади дослідження феномену техніки. ЗМ.1.2. Історичні трансформації парадигм техніки у філософії.

ЗМ.1.3. Класична, некласична і постнекласична парадигми техніки.

ЗМ.1.4. Ціннісні виміри техніки і технології як умова їх антропологізації та гуманізації.

5.4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінари – форма деталізації лекційного матеріалу. Мета семінарського заняття: контроль і оцінювання знань студентів з конкретної теми, включаючи самостійну та індивідуальну роботу, контроль присутності студентів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	ЗМ 1. <i>Методологія дослідження техніки</i>		
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади дослідження феномену техніки	2	–
	Разом за ЗМ 1	2	–
	ЗМ 2. <i>Історичні парадигми техніки</i>		
2	Тема 2. Історичні трансформації парадигм техніки у філософії	2	2
	Разом за ЗМ 2	2	2
	ЗМ 3. <i>Класична, некласична і постнекласична парадигми техніки</i>		
3	Тема 3. Класична парадигма техніки	2	–
	Тема 4. Некласична парадигма техніки	2	2
	Тема 5. Філософія техніки у контексті постнекласичної раціональності	-	-
	Разом за ЗМ 3	2	2
	ЗМ 4. <i>Ціннісні виміри техніки і технології як умова їх антропологізації та гуманізації</i>		
4	Тема 6. Ціннісні виміри техніки і технології	2	–
	Тема 7. Філософія науково-технічної культури і перспективи цивілізаційного поступу	-	–
	Разом за ЗМ 4	2	-
	Всього кількість годин	10	4

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1 (2 год.)

Тема: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТЕХНІКИ

План

1. Методологія визначення поняття техніки
 - а) проблематизація визначення поняття «техніка»; б) концепт техніки.
2. Дискурс техніки
 - а) природничонауковий дискурс техніки; б) технократичний дискурс техніки;
 - в) соціокультурний дискурс техніки;
 - г) гуманітарно-науковий дискурс техніки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Терешкун О. Ф.* Гуманітарно-наукові парадигми техніки / О. Ф. Терешкун. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – С. 11–54.

Семінар 2.

Тема: ІСТОРИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПАРАДИГМ ТЕХНІКИ У ФІЛОСОФІЇ

План

1. Архаїчна парадигма техніки.
2. Парадигма техніки Стародавнього сходу (Індія, Китай).
3. Антична парадигма техніки.
4. Середньовічна парадигма техніки.
5. Парадигма техніки доби Відродження.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Мэмфорд Л.* Миф машины. Техника и развитие человечества. – М.: Логос. – 2001. – 408 с.
- Терешкун О. Ф.* Гуманітарно-наукові парадигми техніки. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – С. 55–108.
- Шадевальд В.* Поняття «природа» и «техника» у греков. // Философия техники в ФРГ. – М.: Прогресс, 1989, с. 90–103.
- Циммерли Х.* Техника в изменяющемся обществе. // Философия техники в ФРГ. – М.: Прогресс, 1989, с. 236–156.

Семінар 3.

Тема: НАУКОВІ ПАРАДИГМИ ТЕХНІКИ

План

1. Класична парадигма техніки. Наукова картина світу в контексті класичної наукової раціональності.
2. Філософські концепції техніки в контексті класичної парадигми:
 - а) концепція техніки К. Маркса;
 - б) концепція техніки Ф. Дессауера.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Маркс К.* Капитал // К. Маркс, Ф.Энгельс. Избр. соч., т. 7. – М.: Политиздат, 1987. – С. 346–360.
2. *Терешкун О. Ф.* Гуманітарно-наукові парадигми техніки / О. Ф. Терешкун. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – С. 109–135.

Семінар 4.
Тема: НЕКЛАСИЧНА ПАРАДИГМА ТЕХНІКИ
План

1. Становлення неklasичної парадигми техніки: а) особливості неklasичної методології науки; б) антропологічний поворот у науці; в) органіцизм як парадигма техніки.
2. Філософські концепції техніки у контексті неklasичної методології науки: а) концепція техніки Е. Каппа; б) концепція техніки П. Флоренського; в) концепція техніки П. Енгельмеєра; г) концепція техніки О. Шпенглера; д) концепція техніки Х. Ортеги.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Капп Э.* Происхождение орудия; Философия машины / Э. Капп, Г. Гуннов, Л. Нуаре, А. Эспинас // Роль орудия в развитии человека. – Л.: Прибой, 1925. – С. 21–25; 96–129.
2. *Ортега-и-Гассет Х.* Размышления о технике / Х. Ортега-и-Гассет // Вопросы философии, 1993. – № 10. – С. 32–68.
3. *Терешкун О. Ф.* Гуманітарно-наукові парадигми техніки / О. Ф. Терешкун. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – С. 136–152; 250–267.
4. *Флоренский П.* Органопроекция / П. Флоренский // Русский космизм. Антология философской мысли. – М.: Педагогика-пресс, 1993. – С. 149–162.
5. *Шпенглер О.* Закат Европы. / О. Шпенглер. – Т.1. – Новосибирск: ВО «Наука», 1993. – 592 с.
6. *Шпенглер О.* Человек и техника. / О. Шпенглер. // Культурология. XX век: Антология. – М.: Юрист, 1995. С. 454–494.

Семінар 5.

Тема: ЦІННІСНІ ВИМІРИ ТЕХНІКИ І ТЕХНОЛОГІЇ
План

1. Аксіологічні аспекти сучасних технологій.
2. Технологічний імператив і гуманітарна криза у постіндустріальному суспільстві.
3. Морально-етичні аспекти сучасних біотехнологій:
 - а) морально-етичні наслідки інструменталізації людини;
 - б) сучасні біотехнології та проблема ідентичності індивіда;
 - в) етика відповідальності у технологічну добу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Йонас Г.* Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації / Г. Йонас. – Пер. з нім. – К.: Лібра, 2001. – 400 с.
2. *Ленк Х.* Социальная ответственность за надежность сложных социотехнических систем / Х. Ленк // Человек и его будущее: Новые технологии и возможности человека / Отв. ред. Г. Л. Белкина; ред.-сост. М. И. Фролова; предисл. Г. Л. Белкиной, С. Н. Корсакова. – М.: ЛЕНАНД, 2012. – С. 308–317.
3. *Попкова Н. В.* Глобальные проблемы современности и технологическое развитие / Н. В. Попкова // Вестник Московского ун-та. Сер. 7. – Философия. – М., 2005. – № 1. – С. 96–106.
4. *Попкова Н. В.* Мироззренческие основы конструирования человека / Н. В. Попкова // Конструирование человека: сборник трудов IV Всероссийской научной конференции с международным участием: в 2-х т. – Т. 1. – Томск: Изд-во Томского гос. пед. ун-та, 2011. – С. 243–249.
5. *Терешкун О. Ф.* Гуманітарно-наукові парадигми техніки / О. Ф. Терешкун. – Івано-

Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – С. 196–249.

6. *Тищенко П. Д.* Био-власть в эпоху биотехнологий / П. Д. Тищенко. – М.: РАН. Ин-т философии, 2001. – 196 с.

7. *Тищенко П. Д.* Новейшие биомедицинские технологии: Философско-антропологический анализ / П. Д. Тищенко // Вызов познанию: Стратегия развития науки в современном мире. – М.: Наука, 2004. –С. 309–332.

8. *Философия техники в ФРГ*: Пер. с нем. и англ. / Составл. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – 528 с.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота – виступає як спосіб індивідуалізації програмного курсу. Індивідуальна робота студентів передбачає найрізноманітніші форми відповідно до інтелектуальних здібностей та уподобань студентів. Найпростіші з них – індивідуальні бесіди, консультації з невстигаючими студентами. Більш складні форми індивідуальної роботи – написання есе, наукових робіт, навчально-дослідні та науково-дослідні завдання, та статей, підготовка виступів на наукових конференціях тощо. Типовою формою індивідуальної роботи встигаючого студента є мультимедійна презентація з обов'язковим захистом на тематичному семінарському занятті, в структурі якого зазначений даний вид робіт. Активна і результативна індивідуальна робота передбачає можливість альтернативних форм заміщення аудиторно-семінарських занять з обов'язковою плановою звітністю про результати її виконання.

Підготовка мультимедійної презентації та її захист (тема презентації обирається студентом за уподобанням або з списку запропонованого викладачем).

ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПО ПРАЦЯХ ФІЛОСОФІВ ТЕХНІКИ:

Бекон Ф. «Нова Атлантида».

Бердяев Н. А. Человек и машина.

Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структур.

Бредбері Р. «451 градус по Фаренгейту».

Вышеславцев Б. П. Кризис индустриальной культуры.

Дэвис Э. Техногнозис: миф, магия и мистицизм в информационную эпоху.

Замяти Е. «Мы».

Зиновьев А. «Глобальный человек».

Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації.

Кампанелла Т. «Місто Сонця».

Латур Б. «Дайте мені лабораторію і я переверну світ».

Ленк Х. Размышления о современной технике.

Маркс К. Капитал.

Маркузе Г. Одномерный человек. Исследования идеологии Развитого
Индустриального Общества.

Мамфорд Л. Миф машины. Техника и развитие человечества.

Мэмфорд Л. Техника и природа человека.

Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс.

Ортега-и-Гассет Х. Размышления о технике.

Оруэлл Дж. «1984».

Оруэл Дж. «Скотный двор».

Тищенко П. Д. Био-власть в эпоху биотехнологий.

Тоффлер А.

«Футурошок».

Флоренский П.

Органопроекция.

Фромм Э. Душа

человека. *Фромм Э.*

Революция надежды.

Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции.

Хабермас Ю. Будущее
человеческой природы. *Хабермас*

Ю. Техника и наука как
«идеология»*Хайдеггер М.* Вопрос о
технике.

Хаксли О. О дивный новый мир.

Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории.

Шпенглер О. Человек и техника.

Эллюль Ж. Другая революция.

Эллюль Ж. Технологический блеф.

Юнгер Ф. Г. Совершенство техники. Машина и собственность.

Ясперс К. Смысл и назначение истории.

Ясперс К. Современная техника.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	10
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1	1	1	1	1		1		1		1		1		1			8
Семінарські з-тя				5		5		5		5		5						28
Самостійна р-та													5					10
Індивідуальні завдання																10		4
Залік																	50	50
Всього за тиж-нь	1	1	1	6	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	10	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Терешкун О. Ф. Гуманітарно-наукові парадигми техніки. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016. – 354 с.

Література:

1. **Бердяев Н. А.** Человек и машина / Н. А. Бердяев // Вопросы философии. – 1989. – №2. – С. 147–162.
2. **Блох Э.** Принцип надежды / Э. Блох // Утопия и утопическое мышление. – Сост. В. Чаликова. – М.: Прогресс, 1991. – С. 49–78.
3. **Бодрийяр Ж.** Общество потребления. Его мифы и структуры / Ж. Бодрийяр. – М.: Культурная революция; Республика, 2006. – 269 с.
4. **Вышеславцев Б. П.** Кризис индустриальной культуры / Б. П. Вышеславцев // Сочинения / Сост. и прим. В. В. Сапов. Вступ. статья С. А. Левицкий. – М.: Раритет, 1995. – С. 181–434. – (Библиотека духовного возрождения).
5. **Маркс К.** Капитал / К. Маркс, Ф. Энгельс. – Сочинения, 2-е изд. – Т. 23. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1960. – 907 с.
6. **Маркузе Г.** Одномерный человек. Исследования идеологии Развитого Индустриального Общества / Г. Маркузе. [Пер. А. Юдина]. – М.: «REEL-book», 1994. – 368 с.
7. **Мамфорд Л.** Миф машины. Техника и развитие человечества / Л. Мамфорд. – Пер. с англ. / Перевод Т. Азаркович, Б. Скуратов (1 гл.). – М.: Логос, 2001. – 408 с.
8. **Мэмфорд Л.** Техника и природа человека / Л. Мэмфорд // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – С. 225–239.
9. **Ортега-и-Гассет Х.** Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет // «Дегуманизация искусства» и другие работы. Эссе о литературе и искусстве: сборник; пер. с исп. – М.: Радуга, 1991. – С. 40–228.
10. **Ортега-и-Гассет Х.** Размышления о технике / Х. Ортега-и-Гассет // Избранные труды; пер. с исп.; сост., предисл. и общ. ред. А. М. Руткевича. – М.: Весь Мир, 1997. – С. 164–232.
11. **Оруэлл Дж.** «1984» / Дж. Оруэлл. – М.: Изд-ва: АСТ, АСТ МОСКВА, Харвест, 2009. – 368 с.
12. **Флоренский П.** Органопроекция / П. Флоренский // Русский космизм. Антология философской мысли. – М.: Педагогика-пресс, 1993. – С. 149–162.
13. **Фромм Э.** Душа человека / Эрих Фромм, пер. с нем. В. Закса. – М.: АСТ: Астрель, 2010. – 251 с.
14. **Фромм Э.** Революция надежды / Э. Фромм; пер. с англ. Т. Панфиловой. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2006. – 283 с.
15. **Фукуяма Ф.** Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции / Ф. Фукуяма. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «Люкс», 2004. – 349 с.
16. **Хабермас Ю.** Будущее человеческой природы / Ю. Хабермас. – М.: Весь Мир, 2002. – 144 с.
17. **Хабермас Ю.** Техника и наука как «идеология» / Ю. Хабермас // Техника и наука как «идеология» / Пер. с нем. М. Л. Хорькова. – М.: Праксис, 2007. – С. 50–116.
18. **Хабермас Ю.** Технический прогресс и социальный жизненный мир / Ю. Хабермас // Техника и наука как «идеология» / Пер. с нем. М. Л. Хорькова. – М.: Праксис, 2007. – С. 117–135.
19. **Хайдеггер М.** Вопрос о технике / М. Хайдеггер // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – С. 45–66.
20. **Хаксли О.** О дивный новый мир / О. Хаксли. – М.: Азбука, 2006. – 256 с.

21. **Шпенглер О.** Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. 1. Гештальт и действительность / О. Шпенглер / Пер. с нем., вступ. ст. и примеч. К. А. Свастьяна. – М.: Мысль, 1998. – 663 с.
22. **Шпенглер О.** Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. 2. Всемирно- исторические перспективы / О. Шпенглер / Пер. с нем., вступ. ст. и примеч. К.А. Свастьяна. – М.: Мысль, 1998. – 606 с.
23. **Шпенглер О.** Человек и техника / О. Шпенглер // Культурология. XX век: Антология. – М.:Юрист, 1995. – С. 454–494.
24. **Эллюль Ж.** Другая революция / Ж. Эллюль // Новая технократическая волна на Западе. –М.: Прогресс, 1986. – С. 147–152.
25. **Эллюль Ж.** Технологический блеф / Ж. Эллюль // Это человек. Антология. – М.: Высшаяшкола, 1995. – С. 265–294.
26. **Юнгер Ф. Г.** Совершенство техники. Машина и собственность / Ф. Г. Юнгер. – СПб.:Владимир Даль, 2002. – 560 с.
27. **Ясперс К.** Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с.
28. **Ясперс К.** Современная техника / К. Ясперс // Новая технократическая волна на Западе. –М.: Прогресс, 1986. – С. 119–146.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. **Аль-Ани Н. М.** Философия техники: очерки истории и теории: учебное пособие. – СПб., 2004. – 184 с.
2. **Арзаканян Ц. Г.** Предисловие // Ц. Г. Арзаканян, В. Г. Горохов. – Философия техники вФРГ: Пер. с нем. и англ. – М.: Прогресс, 1989. – С. 3–23.
3. **Бек Х.** Сущность техники // Философия техники в ФРГ: Пер. с нем. и англ. / Составл.и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – С. 172–190.
4. **Винник У. Р.** Особенности подхода представителей экзистенциальной философии ктрактовке техники // Приволжский научный вестник. – Ижевск: ИЦНП, 2014. – №3 (31). – Ч. 1. – С. 147–151.
5. **Воронин А. А.** Техника как коммуникационная стратегия // Вопросы философии. – 1997. – № 5. – С. 96–106.
6. **Горохов В. Г.** Введение в философию техники: Учеб. пособие / В. Г. Горохов, В. М. Розин. – Науч. ред. Ц. Г. Арзаканян. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 224 с.
7. **Горохов В. Г.** Концепции современного естествознания и техники: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 608 с.
8. **Горохов В. Г.** Нанозтика: значение научной, технической и хозяйственной этики в современном обществе // Вопросы философии. – 2008. – № 10. – С. 33–49.
9. **Горохов В. Г.** Технонаука и перспективы развития глобальной цивилизации // Человек и его будущее: Новые технологии и возможности человека / Отв. ред. Г. Л. Белкина; ред.-сост. М. И. Фролова; предисл. Г. Л. Белкиной, С. Н. Корсакова. – М.: ЛЕНАНД, 2012. – С. 296–307.
10. **Грант Дж.** Философия, культура, технология: перспективы на будущее // Новая технократическая волна на Западе. – М., 1986. – С. 153–162.
11. **Гьосле Вітторіо.** Практична філософія в сучасному світі. – Пер. з нім., примітки та післямова Анатолія Ермоленка. – К: Лібра, 2003. – 248 с.
12. **Дэвис Э.** Техногнозис: миф, магия и мистицизм в информационную эпоху / Пер. сангл. С. Кормилцевича, Е. Бачинской, В. Харитоновна. – Екатеринбург: Ультра. Культура, 2008. – 480 с.
13. **Ефременко Д. В.** Введение в оценку техники. – М.: Изд-во МНЭПУ, 2002. – 250 с.
14. **Закссе Х.** Антропология техники // Философия техники в ФРГ. – М.: Прогресс, 1989. – С. 424–439.
15. **Йонас Г.** Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної

- цивілізації / Г. Йонас. – Пер. з нім. – К.: Лібра, 2001. – 400 с.
16. **Князев В. М.** Технократизм як суспільне явище / В. М. Князев // Проблеми філософії. – 1992. – № 91. – С. 2–9.
17. **Кудрин Б. И.** Технетика: новая парадигма философии техники (третья научная картина мира) / Б. И. Кудрин. – Томск: Изд-во Том. ун-та, 1998. – 40 с.
18. **Ленк Х.** Ответственность в технике, за технику, с помощью техники / Х. Ленк // Философия техники в ФРГ: Пер. с нем. и англ. / Сост. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – С. 372–392.
19. **Ленк Х.** Размышления о современной технике / Х. Ленк [пер. с нем.; под ред. В. С. Степина]. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 183 с.
20. **Ленк Х.** Социальная ответственность за надежность сложных социотехнических систем / Х. Ленк // Человек и его будущее: Новые технологии и возможности человека / Отв. ред. Г. Л. Белкина; ред.-сост. М. И. Фролова; предисл. Г. Л. Белкиной, С. Н. Корсакова. – М.: ЛЕНАНД, 2012. – С. 308–317.
21. **Мельник В. П.** Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз: монографія / В. П. Мельник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 592 с.
22. **Митчем К.** Что такое философия техники? / К. Митчем / Пер. с англ.; под ред. В. Г. Горохова. – М.: Аспект Пресс, 1995. – 149 с.
23. **Попкова Н. В.** Антропология техники: Становление / Н. В. Попкова. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 376 с.
24. **Попкова Н. В.** Введение в метафизику техники: Может ли философия сказать о техникеновое слово? / Н. В. Попкова. – М.: ЛЕНАНД, 2014. – 336 с.
25. **Попкова Н. В.** Глобальные проблемы современности и технологическое развитие / Н. В. Попкова // Вестник Московского ун-та. Сер. 7. – Философия. – М., 2005. – № 1. – С. 96–106.
26. **Попкова Н. В.** Мировоззренческие основы конструирования человека / Н. В. Попкова // Конструирование человека: сборник трудов IV Всероссийской научной конференции с международным участием: в 2-х т. – Т. 1. – Томск: Изд-во Томского гос. пед. ун-та, 2011. – С. 243–249.
27. **Попкова Н. В.** Философия. Краткий курс: Философия техники / Н. В. Попкова. – М.: ЛЕНАНД, 2015. – 224 с.
28. **Попкова Н. В.** Философия техносферы / Н. В. Попкова. – М.: Изд-во ЛКИ, 2008. – 344 с.
29. **Попова О. В.** Технологическая утопия как зона этического риска // О. В. Попова. – Люди его будущее: Новые технологии и возможности человека / Отв. ред. Г. Л. Белкина; ред.-сост. М. И. Фролова; предисл. Г. Л. Белкиной, С. Н. Корсакова. – М.: ЛЕНАНД, 2012. – С. 468–475.
30. **Рапп Ф.** Перспективы философии техники / Ф. Рапп // Философия техники в ФРГ: Пер. с нем. и англ. / Сост. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – С. 75–89.
31. **Рапп Ф.** Философия техники: обзор / Ф. Рапп // Философия техники в ФРГ: Пер. с нем. и англ. / Сост. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – С. 24–53.
32. **Розин В. М.** Подходы и методы изучения техники и технологии // Традиционная и современная технология. – М., 1998. – С. 3–120.
33. **Розин В. М.** Понятие и современные концепции техники. – М.: ЦОП ИФ РАН, 2006. – 255 с.
34. **Розин В. М.** Проектирование как объект философско-методологического исследования // Вопросы философии. – 1984. – № 10. – С. 100–121.
35. **Розин В. М.** Техника и социальность / В. М. Розин // Вопросы философии. – 2005. – № 5. – С. 95–107.
36. **Розин В. М.** Техника и социальность: Философские различия и концепции / В. М. Розин. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. – 304 с.
37. **Розин В. М.** Типы и дискурсы научного мышления. – М.: Книжный дом

«ЛИБРОКОМ», 2012. – 248 с.

38. **Розин В. М.** Философия техники // Новая философская энциклопедия. – Т. 4. – М., 2000. – С. 61–62.
39. **Розин В. М.** Философия техники. Учебное пособие для вузов / В. М. Розин. – М.: NOTABENE, 2001. – 456 с.
40. **Розин В. М.** Что такое социальное проектирование? / В. М. Розин // Философские науки. – 1989. – № 10. – С. 21–28.
41. **Рополь Г.** Является ли техника философской проблемой? // Философия техники в ФРГ: Пер. с нем. и англ. / Сост. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – С. 191–202.
42. **Семенюк Е. П.** Філософія сучасної науки і техніки / Е. П. Семенюк, В. П. Мельник – Підручник. – Вид. 2, випр. та доповн. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 306 с.
43. **Сколимовски Х.** Философия техники как философия человека / Х. Сколимовски // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – С. 240–249.
44. **Степин В. С.** Научная картина мира в культуре техногенной цивилизации / В. С. Степин, Л. Ф. Кузнецова. – М., 1994. – 274 с.
45. **Степин В. С.** Научное познание и ценности техногенной цивилизации / В. С. Степин // Вопросы философии. – 1989. – № 10. – С. 3–18.
46. **Степин В. С.** Научная рациональность в социокультурном контексте // Человек и его будущее: Новые технологии и возможности человека / Отв. ред. Г. Л. Белкина; ред.-сост. М. И. Фролова; предисл. Г. Л. Белкиной, С. Н. Корсакова. – М.: ЛЕНАНД, 2012. – С. 273–282.
47. **Стоуньер Т.** Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – С. 392–409.
48. **Тавризян Г. М.** Философы XX века о технике и «технической цивилизации». – М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2009. – 216 с.
49. **Терешкун О. Ф.** Аксіологічні аспекти сучасних технологій // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 638. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2013. – С. 50–56.
50. **Терешкун О. Ф.** Антропологическое осмысление техники в рамках неклассической научной рациональности // Приволжский научный журнал. – Ижевск: Издательский центр научного просвещения, 2013. – № 9 (25). – С. 46–53.
51. **Терешкун О. Ф.** Антропологічний аспект еволюції техносфери // Філософські дослідження: Збірник наукових праць Східноукраїнського нац. ун-ту імені Володимира Даля. – Вип. № 19. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – С. 49–61.
52. **Терешкун О. Ф.** Антропология техники Хосе Ортеги // Научно- практический журнал «Гуманитарные научные исследования». – М., 2014 – № 12 (40). – Ч. 2. – С. 52–58.
53. **Терешкун О. Ф.** Архаїчна парадигма техніки // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 754. – Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2015. – С. 119–125.
54. **Терешкун О. Ф.** Антична парадигма техніки // Антропологічні виміри філософських досліджень: збірник наукових праць. – Дніропетровськ, № 9. – С. 78–88. – [Електронний ресурс]. – URL: <http://ampr.diit.edu.ua/>
55. **Терешкун О. Ф.** Біокультурологічна технософська концепція О. Шпенглера // Вісник Черкаського ун-ту. Серія «Філософія». – Черкаси, 2010. – № 190. – С. 49–57.
56. **Терешкун О. Ф.** Відповідальність у контексті техніко-технологічної діяльності // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 646. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2013. – С. 78–83.

57. **Терешкун О. Ф.** Гуманітарно-соціологічний аспект філософії техніки Карла Маркса // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 534. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – С. 66–72.
58. **Терешкун О. Ф.** Етика колективної відповідальності в технологічну епоху / О. Ф. Терешкун // Наукові записки. Серія «Філософія». – Острого: В-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2013. – Вип. 14. – С. 40–44.
59. **Терешкун О. Ф.** Концепція індустріальної культури у філософії техніки Б. Вишеславцева // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 540. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – С. 99–106.
60. **Терешкун О. Ф.** Морально-етичні аспекти інструменталізації та технізації людини в сучасних біотехнологіях // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 535. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – С. 194–201.
61. **Терешкун О. Ф.** Натуралистическое осмысление техники в парадигме неклассической научной рациональности // Вестник Удмуртского гос. ун-та, 2013. – № 3. – С. 10–16.
62. **Терешкун О. Ф.** Наука і техніка як ідеологія сучасного суспільства // Вісник Нац. технічного ун-ту України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: Зб. наук. праць. – К.: ІВЦ «Політехніка», 2010. – № 4 (8). – С. 104–110.
63. **Терешкун О. Ф.** Особенности функционирования постнеклассической рациональности / И. Н. Гоян, О. Ф. Терешкун // Социальное воспитание. – Витебск, 2016. – № 1 (7). – С. 12–20. – URL: soc-vozpitanie.esrae.ru/48-83
64. **Терешкун О. Ф.** Потенціал гуманізму в гуманітарно-науковому дискурсі техніки // Гілея. Науковий вісник: збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: ПП «Видавництво “Гілея”», 2014. – Вип. 86 (7). – С. 222–228.
65. **Терешкун О. Ф.** Ринкова економіка як техносоціальний проект ліберальної стратегії // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 602. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2012. – С. 94–101.
66. **Терешкун О. Ф.** Соціальний капітал і постіндустріальний розвиток суспільства: теоретико- методологічний аналіз // Вісник Черкаського ун-ту. Серія «Філософія». – Черкаси, 2011. – №200. – С. 92–98.
67. **Терешкун О. Ф.** Соціальні мережі у сучасному суспільстві: психологічний аналіз / О. Ф. Терешкун, О. Ю. Ілюшкін // Соціальна психологія. Науковий журнал / Гол. ред. Ю. Ж. Шайгородський. – К., 2011. – № 5 (49). – С. 86–95.
68. **Терешкун О. Ф.** Становление философии техники в контексте неклассической методологии науки // Вестник Пермского ун-та. Серия «Философия. Психология. Социология». – Пермь, 2013. – № 4 (16). – С. 120–126.
69. **Терешкун О. Ф.** Сучасні біотехнології та ідентичність індивіда // Наукові записки. Серія «Філософія». – Острого: В-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. – Вип. 8. – С. 230–242.
70. **Терешкун О. Ф.** Техніка в сучасній картині світу // Вісник Черкаського ун-ту: Серія «Філософія». – Черкаси, 2013. – № 31 (284). – С. 120–128.
71. **Терешкун О. Ф.** Техногенна цивілізація як реалізація проекту ліберальної науки і техніки // Вісник Черкаського ун-ту: Серія «Філософія». – Черкаси, 2012. – № 11 (224). – С. 16–23.
72. **Терешкун О. Ф.** Технологічний імператив і гуманітарна криза в постіндустріальному суспільстві // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: Збірник наукових праць. – Вип. 561–562. Філософія. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – С. 175–180.
73. **Терешкун О. Ф.** Феноменологічна концепція техніки у творчості Ф. Дессауєра // Вісник Прикарпатського ун-ту. Філософські і психологічні науки. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 15. – С. 30–36.
74. **Терешкун О. Ф.** Философия техники в контексте классической методологии

науки // Вестник СПбГУ. – Серия 17. Философия. Конфликтология. Культурология. Религиоведение. – 2013. – Вып. 4. – С. 107–112.

75. Терешкун О. Ф. Філософія техніки в сучасному гуманітарно-науковому дискурсі // К.: Вісник Київського на. ун-ту, 2014. – Вип. 115. – С. 43–46.

76. Терешкун О. Ф. Філософія техніки Х. Ортеги-і-Гассета // Антропологічні виміри філософських досліджень: Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ, № 7. – С. 111–123. – [Електронний ресурс]. – URL: <http://ampr.diit.edu.ua/>

77. Тищенко П. Д. Био-власть в эпоху биотехнологий. – М.: РАН. Ин-т философии, 2001. – 196 с.

78. Тищенко П. Д. Новейшие биомедицинские технологии: Философско-антропологический анализ // Вызов познанию: Стратегия развития науки в современном мире. – М.: Наука, 2004. – С. 309–332.

79. Философия техники в ФРГ: Пер. с нем. и англ. / Составл. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. – М.: Прогресс, 1989. – 528 с.

80. Философия техники: история и современность / Отв. ред. В. М. Розин. – М.: ИФ РАН, 1997. – 283 с.

81. Финберг Э. Средство как смысл: рациональность и действие в критической теории технологии // Эпистемология и философия науки. – 2011. – Т. XXVIII. – № 2. – С. 16–35.

82. Юдин Б. Г. Трансгуманизм и гуманистические ценности // Место и роль гуманизма в будущей цивилизации / Отв. ред. Г. Л. Белкина; Ред.-сост. М. И. Фролова. – М.: ЛЕНАНД, 2014. – С. 113–126.

7. Контактна інформація

Кафедра	Філософії, соціології та релігієзнавства, гуманітарний корпус, 503 кабінет, 59-60-15, kfsr@pnu.edu.ua електронна адреса
Викладач	Терешкун Оксана Федорівна, к.політ.наук, доцент
Контактна інформація викладача	oksana.tereshkun@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Політика курсу спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування критичного мислення як інструменту отримання об'єктивної істини в наукових дослідженнях так і забезпеченню інформаційної безпеки здобувача.</p> <p><u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Пропуски занять (відпрацювання). Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»

	<p>(введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що аспіранти відвідають лекції і практичні заняття курсу</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p><u>Виконання завдання пізніше встановленого терміну.</u> У разі виконання завдання здобувачем пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019. С. 4-5); із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р. Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p><u>Невідповідна поведінка під час заняття.</u> Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p><u>Додаткові бали.</u> Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри філософії, соціології та релігієзнавства здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p> <p>Робота на заняттях відрізняється партнерськими стосунками аспіранта з викладачем. Таким чином викладач відіграє роль досвідченішого колеги, який разом з докторантом розглядає поставлені проблеми. Проблемно зорієнтоване навчання (формулювання проблеми, гіпотези, розв'язок) є відмінною рисою курсу, адже в такий спосіб докторант не тільки засвоює специфічний матеріал курсу, але й відпрацьовує основні складові наукової роботи.</p> <p>Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному докторанту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування.</p> <p>Інформація щодо оцінки виконання індивідуального науково-дослідного завдання надається здобувачеві після представлення (у т.ч. публічного) результатів виконання роботи.</p> <p>Результати індивідуального науково-дослідного завдання подаються докторантами згідно розкладу семінарських занять на 7 тижні навчання.</p> <p>Сумарна оцінка за змістовими модулями надається на 14 тижні навчання.</p> <p>Присутність і робота аспірантів на лекційних, семінарських заняттях є обов'язковою.</p>

	<p>Теоретичні матеріали з курсу, а також додаткові ресурси для його засвоєння є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням) та у форматі електронної інформації на сайті бібліотеки університету http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=11287.</p> <p>Якщо здобувач набрав більше 25 і менше 50 балів, то він має право на 2 та 3 талони. У випадку, якщо докторант набрав менше 26 балів, він має право на повторний курс навчання. Див. Положення про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (№18 від 2.02.2016 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>
Неформальна освіта	Можливість зарахування.

Викладач

